

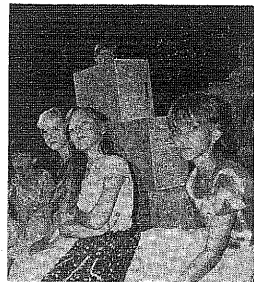
MOSTECKÉ POROTY

pracovali v tomto složení:

Sólová vystoupení hodnotili Gabriela Vránová (předsedkyně), Jana Altmanová, Alexandra Škofepová, Sárka Štembergová a Karel Tomek.

Kolektivy hodnotili Alois Tománek (předseda), Xenie Gracová, Radmila Hrdinová, Zoja Mikotová a Sárka Štembergová.

Tajmnicí obou porot bylo S. Hejnová.

LŠU Plzeň, ved. Jiří Oudes — Tomáš Janovíc: Dřevěný táta (snímek Noemi Zárubová)

LOUTKÁŘSKÝ POVZDECH

(Mostecká přehlídka očima účastníka)

Když se zamyslím nad ústředním kolem celostátní soutěže LDO LŠU, je mi z toho smutno. Ne proto, že by loutkáři, které jsem měla přezívat v Mostě zhlédnout, neměli dobrou úroveň. Naopak, jeden z loutkářských kolektivů LŠU Žerotín v Olomouci se stal absolutním vítězem přehlídky a sólový výstup s loutkou Petry Přihonské z LŠU Jablonec nad Nisou byl také oceněn první cenou. Zarážející byla skutečnost, že z 58 soutěžících v sólovém projevu byly dva loutkářské výstupy a ze 14 souborů byly opět jen dva loutkářské. Přitom loutka dítěti pomáhá, aby se uvolnilo, zbavilo trápy, a navíc hra s loutkou je dítěti velice blízká.

Loutkáři z LŠU Žerotín Olomouc byli zlatým hřebem celé soutěže. Zkušená pedagožka Milada Mašatová citlivě usměrnila své „herce“ a ponechala jim dětskou hravost a přirozenost. Pohádkový příběh nazvaný Stojí hruška vhodně doplňovala hrdba Františka Rejska, hraná přímo na jevišti stejně starými žáky hudebního oboru. Výprava tohoto vystoupení — prosté javyky, bílé holeny, modrotisk — tvořila jednotný rámec.

Druhý loutkářský kolektiv — LŠU Plzeň 3 pod vedením Dagmar Janové — předvedl jedno-

děti hruze divadlo

Už v dobách před vznikem lidových škol umění měly ostatní muzické obory i vytváření své zaběhané školy a kursy. Jen „dramatická“ ne. Takže obor literárně dramatický je vlastně nejmladším sourozencem všech oborů LŠU.

Dlouho byl tento benjamínek leckde přehlížen: Když on má takové požadavky! Požadavky velkou mírou (a kde má potom zkoušet školní orchestr?!). Dokonce by chtěl i takový přepych, jako je korepetitor, kterého doporučují nové osnovy. A ještě na-

dinálních případech přišlo na mysl, že snad to či ono na národní kolo nepatří. Dřívivo většinou jsme byli svědky kulturních výkonů, někdy až překvapivě osobitých.

Výborný loutkářský výstup měl sólisty měla Petra Přihonská z LŠU Jablonec nad Nisou, která ve své, šesté kategorii získala první místo (dělíla se o ně s Kamilou Smolkovou z Prahy 1, Biskupská). Dvě chlu-paté rukavice před námi ožily v Kočičinách, výstupu plném něžného humoru, ve dvě okdátka.

ABY NEJMĽADŠÍ NEBYL POSLEDNÍ

MOSTECKÉ
ÚSTŘEDNÍ
KOLO
NÁRODNÍ
SOUTĚŽE
LDO LŠU
OČIMA
POROTCE

vrch: i to nejmladší dítě musí mít odborně aprobovaného učitele, a leckde nestačí jeden! A kde jsou výsledky? Děti z ostatních oborů přínášejí školám vavříny z národních, celostátních, ba i mezinárodních soutěží — a LDO? ...

A proto — ač ne právě s nadšeným ohlasem ze strany učitelů — vznikla soutěž literárně dramatických oborů LŠU.

Proč to malé nadšení? Protože jednou za tři roky soutěží obor najednou ve všech disciplínách odděleně loutkářského i dramatického:

- v přednesu sólovém i kolektivním (včetně loutky),
- v dramatickém projevu sólovém i kolektivním (včetně loutky),
- v souborové hře,
- v literárním projevu.

A většina škol má zatím pro celý obor jediného učitele! To znamená, že se soutěž uskutečňuje s krajním vypětím vyučujících.

Nicméně důležitý je dopad soutěže na školskou veřejnost. O literárně dramatickém oboru se začíná vědět a začíná se, jak se sluší, brát na vědomí. A jistě se dostaví i působení dovnitř oboru. Protože alespoň ti učitelé, jejichž žáci se dostali do ústředního kola, mohli zhlédnout práci žáků svých kolegů a poučit se z ní.

Národní kolo soutěže bylo organizováno tak, že všichni učitelé a žáci mohli sledovat všechny výkony (samozřejmě krom literárních). Bylo to velmi náročné na čas i pozornost. Ve třech posledních květnových dnech se musela postupně odehrát všechna vystoupení všech disciplín a všech kategorií. Ale díky vzorné přípravě a vzorné péči hostitelského města Mostu a hlavně jeho LŠU dopadla soutěž velmi dobře.

O výkonech jednotlivců byla souhrnná beseda s učiteli, o práci kolektivů a souborů se hovořilo o každém zvlášť a tak, aby došlo ke konfrontaci názorů poroty a učitelského pléna.

Soutěž měla potěšující úroveň. Jen v oje-

Ve druhé části národního kola vystoupily kolektivy, kterým se budeme věnovat podrobněji.

Nejkrásnější zážitek nám všem připravil ročníkový kolektiv žáků LOUTKÁŘSKÉHO ODDĚLENÍ LŠU ŽEROTÍN OLOMOUČ, vedený MILADOU MAŠATOVOU. Inscenace hry STOJÍ HRUŠKA, kterou Milada Mašatová napsala a se svými žáky vytvořila, byla už opsána jinde. Je to stylově čistotou, myšlenkově i citově neobyčejně působivé představení. Strhne nejen „řadového“ diváka, ale i porotce tak, že píše 25 bodů a jen s otevřeným srdcem vnímá, co se před ním odehrává. Jednomyslně bylo představení oceněno jako absolutní vítěz přehlídky.

Jistě že nesoutěžili jen loutkáři. Ostatní ti byli početně v menšinu. Zánrová paleta soutěžících souborů byla tak pestrá, že bylo někdy těžko porovnávat. Hned v první kategorii jsme udělili dvě první ceny (a žádoucí druhou). Dostal ji ročníkový kolektiv VĚRY PÁNKOVÉ z LDO LŠU ŽEROTÍN OLOMOUČ za ucelené pásmo folklórních textů, zarámované novoroční hrou. Tento rámec dal možnost určitě stylizace a rytmického řádu.

Bylo těžké rozhodovat o pořadí. A tak jsme druhou první cenu přiklali ročníkové skupině LŠU z ŘÍCAN, vedené NOEMI ZÁRUBOVOU, která vystoupila s drobnými etudkami na texty z Kainarovy knižky NEVIDÁNO NESLYCHÁNO.

Obě vystoupení měla vysoké kvality v připravenosti dětí, v jejich spontánnosti. První šťastně spojuje v jeden celek slovo, pohyb a píseň, druhé ve šňůrce pointovaných etud využívá vzájemně souhry dětí, zmocňuje se slova jako příležitosti jednat.

Třetí místo v této kategorii dostaly děti z ročníkové skupiny LŠU PLZEŇ 3, vedené JIŘÍM OUDESEM. V DŘEVĚNĚM TÁTOVI od Tomáše Janovíce vtipně využily dřevěných bedýnek.

Cestné uznání dostali žáci jedné z nejmladších učitelek LIBUŠE HÁJKOVÉ z LŠU JABLONEC NAD NISOU. V ČERNÍKOVÝCH OB-LÁZČÍCH šlo o cennou snahu spojit skuteč-

nost, která nás obklopuje, s poezií. Černíkovy texty k tomu dávají příležitost.

Druhá kategorie byla zastoupena jen dvěma kolektivy. První místo jsme neudělili. Druhé získala LŠU PÍSEK. Žáci MARIE HUSINECKÉ předvedli tematicky zajímavou, ale textově ne zcela zdařilou adaptaci Macourkovy pohádky, kterou pod jménem MÝM SNEM JSOU ČERVENÉ PONOŽKY připravila vedoucí. Stavěly se tu do protikladu umu-děné kočky a červené klubičko, plné tuhy něco pěkného ze sebe udělat, stát se červenými ponožkami. Téma bylo zpracováno s velkou dávkou scénického vtipu a se smyslem pro rytmus. Ale co bylo hlavně — s ohledem na dětské interprety.

V páté kategorii (třetí a čtvrtá nesoutěžily) se dostal soubor z LŠU PÍSEK opět na druhé místo, aniž bylo uděleno místo první. S režisérskou suverenitou tu vytvořila MARIE HUSINECKÁ dětskou revui. Děti byly výborně vybavené, měly kontakt navzájem i s obecnem, všechno jako by ukazovalo na první cenu. Když by nebyl jeden háček. Revue, podobná televizní show, byla připravena pro pobavení diváka, hlavně dospělejšího, a k tomu bylo využito (či zneužito?) dětské naivity. Etický dopad dovnitř souboru byl ne-li negativní, tedy mízivý. Jejich téma — hrát si na dospělé — bylo řešeno jako popisně, bez hledání příčin a následků.

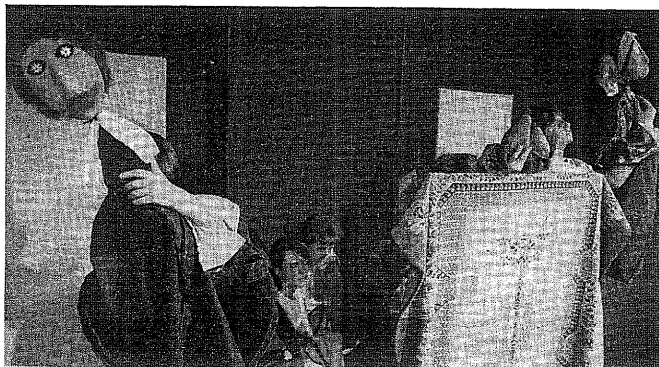
V kategorii dospělých souborů, šesté, se představily SOUBOR LŠU U SANTOŠKY Z PRAHY 5 a soubor LŠU Pardubice-Polabiny.

První z nich si vzal za východisko román Františka Kožika a volně ho zpracoval pod autorským vedením SONI PAVELKOVÉ. CESTA, jak se jejich inscenace jmenuje, přináší téma hledání pravdy. Je to téma velmi živé pro dospívající mládež. Hrálo se v kruhové aréně, doslova uprostřed publika, takže divák měl pocit, že je přímo „u toho“.

V představení se — ne vždy stejně čitelně — střídaly dvě roviny. Rovina skutečnosti, představovaná hlavní hrdinkou a jejím kamarádem, a rovina deformované skutečnosti, viděná jakýmiś krivými zrcadlem. Kéť představení je vedeno chorem, z kterého vstupují do děje sólisté jednotlivých scén. Soubor dostal za toto vystoupení první cenu.

Stojí hruška

Jednu z nejzajímavějších loutkářských inscenací letošního roku, která patřila k vrcholům Kaplického divadelního léta 1988 i mosteckého národního kola soutěže LDO LŠU, připomínáme fotografií Karla Kerlického.

Druhou si odnesl RECITAČNÍ SOUBOR LŠU PARDUBICE-POLABINY, vedený MILOSLAVEM KUČEROU. Spojením textů Boženy Němcové a Jaroslava Seiferta sestavil Jiří Hraše pásmo pod názvem ROMANCE O VIKTORCE. Se smyslem pro lyriku, ale ne vždy se smyslem pro kontrastní stavbu se odvíjel Viktorčin příběh v epickém vyprávění z Babičky, proložený Seifertovými verši. Škoda že účinkující buď z únavy, nebo z nedostatečného odhadu prouzu mluvil někdy tak tiše, že je bylo sotva slyšet. Tím se z Romance setřel vážnější a osudový podtext Viktorčiny lásky.

V poslední kategorii smíšených souborů se sešly opět dva skoro nesouměřitelné kolektivy. Jeden — LŠU BRNO-ČERNOVICE — tvořili žáci druhého stupně (cyklu) a absolventi LŠU. Předvedli s elánem pásmo ZPÍVÁM PÍSEŇ O ZBOJNÍKU. I když nebylo stylově čisté, i když mělo drobné nedostatky v rytmické stavbě celku, mělo tak nakažlivý rytmus v jednotlivých částech, humor, kontakt herců mezi sebou i s hledáči, že si zcela získalo obecnost v sále. Po právu si soubor odnesl první cenu.

Druhý soubor byl složený z menších dětí (první stupeň) a ze dvou dospělých žáků. V naivní pohádce KOLOBRNDÁ ukázaly děti z LŠU BRNO KVAPILOVA výbornou připravenost v pohybu, mluvě i souhře. Bohužel však ani autorka (je jí starší žačka školy), ani druhý starší žák neměli tu působivou přirozenost a technickou zdatnost jako děti. Pohádka získala druhé místo.

V celém ústředním kole byla bohužel jen čtyři loutkářská čísla. Zato tři na výborné úrovni. Přičina neúměrně přísného výběru je zřejmá už v nižších kolech, kde v porotách nejsou zastoupeni loutkáři, a když ano, tak nemohou hodnotit loutkářské výstupy, protože soutěží jejich žáci. Do příštího ročníku bude muset být v tomto smyslu doplněn soutěžní řád.

Ústřední kolo národní přehlídky LDO LŠU ukázalo, že tento nejmladší obor LŠU zdaleka není přehlížehodný a že si dávno zasloužil rovnocenné místo po boku oborů s delší výukovou tradicí.

SÁRKA ŠTEMBERGOVÁ

duchou veršovanou pohádku Ljuby Stíplové. Plošné loutky, které pro soubor vyrobila vedoucí, pomohly dět pětinuťmoutově vystoupení ucelený tvar. Groteskou, kterou by těžko v tak krátkém časovém úseku zahrály děti, obstaraly plošné loutky.

Přála bych si, aby hezké loutkářské zážitky z letošního Mostu byly pro všechny pedagogy a žáky inspirujícím povzbuzením. Doufám také, že si nikdo z diváků nefel, že lotka je příliš vysoko. Vzdýt v první řadě jde o přehlídku práce dětí, setkání pedagogů a získání nových podnětů do další práce.

Noemi Zárubová

MILADA MAŠATOVÁ

připravila pro své soubory, s nímž pracuje v LŠU Žerotín v Olomouci, dlouhou řadu textů. Z těch, které jsou dostupné širší veřejnosti, připomeňme nejprve ty, které vyšly v repertoárových sbornících pro dětské loutkářské soubory v nakladatelství Albatros. Sborník Dětské loutkové divadlo (Albatros, Praha 1980) obsahuje tyto texty nebo úpravy Milady Mašatové: písničku Klim, krom, klomdrom, původní hru Čtyři pohádky o jednom drakovi a dva překlady (a vlastní úpravy) Feldekových dramatických textů — Sněhurku o Šipkovu Růžku. Dětské loutkové divadlo 2 (Albatros, Praha 1983) přineslo variaci Milady Mašatové na známé pohádkové téma Nápád myšky Terzky aneb O zlé koze a dramaticizaci próz zapadoněmecké autorky Giny Ruck-Pauquetové Povídky z malého nádráři. DILIA vydala v Paravánku II (1977) Klim, krom, klomdrom a Sněhurku (ovšem bez notové přílohy) a ve svazku Pohádky na modré niti (1983) původní hru M. Mašatové Pohádka na modré niti a dramaticizaci pohádky H. Ch. Andersena Pasáček vepřů.

SOUTĚŽ LDO LŠU

se letos poprvé uskutečnila v plném rozsahu — ve všech disciplínách a na všech stupních (včetně národního kola). Vedle nesporných pozitiv, o nichž píše obě autorky na této dvojstránce, s sebou přinesla nemalé problémy. (K nezanedbatelným patř i „systém bodování“: Každé vystoupení se podle pěti kritérií hodnotí 0 až 5 body, které se sčítají, a ze všech bodů, které porotci udělí, se nakonec vypočítává aritmetický průměr...) Očekáváme, že nám napíšete své zkušenosti z letošního ročníku na adresu: Československý loutkář, Mrštíkova 23, 100 00 Praha 10.

Redakce

Tuto dvoustranu připravuje Jaroslav Provažník